

Motion till riksdagen

1989/90:N287

av Carl Frick m. fl. (mp)

Lokal produktion för lokal konsumtion

Lokala mejerier

Sveriges livsmedelsproduktion har under de senaste fyrtio åren koncentrerats och specialiserats. Detta har lett till en omfattande nedläggning av lokala produktionsanläggningar. Livsmedelstransporter går nu kors och tvärs i landet; detta medför stora miljöskador och bidrar till de många trafikolyckorna. Det leder till att människor måste pendla till arbeten som ligger långt från bostadsorten. Allt detta tillsammans visar att vårt sätt att styrasamhällsutvecklingen bidrar till mera transporter och mera miljöskador. Samhället blir dessutom mer sårbart och vi kommer i avspärringssituationer att få det svårt att klara befolkningens grundläggande livsmedelsförsörjning. Vi måste börja styra i riktning till fördel för ett decentraliserat samhälle.

När det gäller ett så grundläggande livsmedel som mjölk finns det en utvecklad teknik, som gör det möjligt att bygga små mejerier anpassade till lokal produktion och försörjning. Alfa Laval i Lund har utvecklat denna teknik och då för export till u-länder. Utrustningarna säljs inte i Sverige beroende på det faktiska monopol, som bondekooperationen har när det gäller mejeriproduktion.

Hemslakterier

För att åstadkomma en säkrare livsmedelsförsörjning och en husdjurskötsel som är värdig ett civiliserat samhälle, måste förutsättningar skapas för lokal slakt av våra husdjur. Den omfattande transporten och den storskaliga hanteringen av slaktdjur är det kanske största djurskyddsproblem vi har i dag.

Samhällets grundläggande politiska princip på detta område bör vara att djuren skall slaktas på den gård där de är uppfödda. Dagens teknik medger lokal och även ambulerande kyl- och fryskapacitet. Givetvis skall lagar, förordningar och kontrollverksamhet finnas för att säkra en god köttkvalitet. Med de erfarenheter som vi har verkar det tveksamt om de storskaliga systemen ger den livsmedelssäkerhet vi har rätt att kräva. Många rapporter kommer in om höga bakteriehalter i köttfärs och charkuterivaror; hållbarhetstider förlängs genom bruk av konserverande kemikalier. Å andra sidan slaktas mer än 100 000 ålgar lokalt, liksom ett stort antal rådjur, lamm, svin och renar. Dålig kvalitet vid denna slakt har endast vid enstaka tillfällen medfört

hälsoproblem, trots att bara en mycket liten del av detta kött besiktigas. Möjligheterna att klara en lokal slakt med god hygien är således stora. Det behövs ett modifierat regelverk som styr mot en god lokal slakt. Detta bör bl a innehålla att

- om djur transporteras till slakteri, skall transportsträckan begränsas och djuren ånyo besiktigas före slakt
- distriktsveterinärerna skall ha ansvaret för besiktning av djur, slaktkroppar och slaktutrymmen inom sitt distrikt
- slakt för avsalu skall utföras av legitimerad slaktare

Bromsande intressen

Starka ekonomiska intressen bromsar den nödvändiga förändringen av det svenska samhället i riktning mot mindre slöseri och mindre framtidsförbrukning.

Vi måste med gemensamma ansträngningar motverka dessa bromsningar och aktivera de krafter som verkar för överlevnad. Exemplet med de små mejerierna och slakterierna kan säkert föras över till andra tillverkningar. Datatekniken gynnar lokal produktion i mindre skala. De tekniska förutsättningarna finns – det som saknas är de ekonomiska förutsättningarna och den politiska viljan att styra bort från den stora till förmån för den mindreskalan. Den lokala skalan lämpar sig dessutom väl för kooperativ verksamhet, som medför ett starkt personligt ansvar i produktionen och marknadsföringen.

Med hjälp av den i dag imponerande raden av samhällsorgan som stöttar utveckling av teknik och lokala etableringar, kan det inte vara svårt att inom nu gällande ramar disponera om personal och anslag för att främja mera lokalt anpassad produktion för lokala behov. Samtidigt måste det vara möjligt att se över hur de faktiska monopolens makt i landet skall kunna brytas, speciellt när de motverkar det som på sikt är en överlevnadsstrategi.

Miljöpartiet de gröna har i motioner kommit med förslag som leder i riktning mot decentraliserad tillverkning, som t ex inrättande av närfonder, ändrad offentlig upphandling, höjda drivmedelsskatter och sänkta arbetsgivaravgifter utanför de ekonomiskt överhettade områdena.

Hemställan

Med stöd av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det skall göras en plan för hur småskalig, miljövänlig, lokal tillverkning skall kunna utvecklas och stödjas,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att de nuvarande samhällsorganen för teknikutveckling och etableringsstöd disponerar om personal och anslag till ett arbete enligt hemställan under punkt 1,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den faktiska monopolsituationen som motverkar en utveckling mot decentraliserad tillverkning utreds och förslag till åtgärder ges.

Stockholm i januari 1990

Mot. 1989/90

N287

Carl Frick (mp)

Anna Horn af Rantzien (mp)

Paul Ciszuk (mp)